

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

*(для студентів галузі знань 0507 – «Електротехніка та електромеханіка»
напряму 6.050702 – «Електромеханіка» заочної форми навчання»)*

.

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Економічна теорія» (для студентів галузі знань 0507 – «Електротехніка та електромеханіка» напрямку 6.050702 – «Електромеханіка» заочної форми навчання») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Т. А. Пушкар. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 22 с.

Укладач: Т. А. Пушкар

Рецензент: доц., к.е.н. І. А. Островський

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу

Рекомендовано кафедрою економіки підприємств міського господарства,
(протокол №11 від 15.06.2011 р.)

© Т. А. Пушкар, ХНАМГ, 2012

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література	7
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни	7
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
2.1. Структура навчальної дисципліни й розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	9
2.2. Зміст дисципліни.....	9
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	18
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення	21

ВСТУП

Для формування сучасного економічного мислення, підготовки фахівців нового покоління треба спиратися на фундаментальні знання, вихідні для всебічного вивчення різноманітних соціально-економічних процесів. Такі знання покликана надати економічна теорія.

Дисципліна «Економічна теорія» є нормативною для студентів напряму підготовки галузі знань 0507 - «Електротехніка і електромеханіка» напряму 6.050702- «Електромеханіка». Програма курсу включає матеріали, що підготовлені відповідно до місця навчального предмету в структурно-логічній схемі, передбаченої освітньо-професійною програмою бакалавра.

Участь нашої держави в Болонському процесі обумовлює впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу, що є нашим національним варіантом ECTS. Виходячи з кредитно-модульної системи організації навчального процесу, всі теми зведені в три змістові модулі (далі ЗМ).

Програма навчальної дисципліни складена на основі:

- СВО ХНАМГ: Освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки бакалавра напряму підготовки 0922 «Електромеханіка» за спеціальністю 6.092200 «Електричний транспорт» 15.12.2005 р.
- СВО ХНАМГ: Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра напряму підготовки 0922 «Електромеханіка» за спеціальністю 6.092200 «Електричний транспорт» 15.12.2005 р.
- СВО ХНАМГ: Робочий навчальний план підготовки бакалавра напряму підготовки 050702 «Електромеханіка» за спеціальностями 6.092200 «Електричний транспорт» 10.04.2008 р.

Програма ухвалена кафедрою економіки підприємств міського господарства (протокол №11 від 15.06.2011 р.) та Вченою радою факультету післядипломної освіти та заочного навчання (протокол №9 від 25.06.2011).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни: набуття майбутніми фахівцями глибоких економічних знань, формування у них нового економічного мислення, адекватного ринковим відносинам; формування навичок аналізувати реальні економічні процеси і приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних їх майбутньою практичною діяльністю.

Завдання: науково аналізувати соціальні проблеми та процеси; володіти знаннями основ виробничих відносин та принципами управління з урахуванням технічних, фінансових та людських функцій.

1.1.2 Предметом вивчення дисципліни є: основоположні економічні категорії, економічні закони та принципи функціонування економічних систем; економічні відносини, господарчі механізми та дії людей, спрямовані на ефективне господарювання в умовах обмежених економічних і природних ресурсів; особливості ринкових перетворень економіки України; сучасні процеси глобалізації економічного життя людства.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки бакалаврів

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
1. Правознавство;	1. Економіка підприємства електротранспорту
2. Філософія	

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

ЗМ 1.1. Загальні основи економічного розвитку

Базові навчальні елементи

1.1.1. Предмет економічної науки

1.1.2. Основи економічного аналізу. Основні економічні школи.

1.1.3. Основи обміну.

1.1.4. Основні поняття власності. Порівняльні економічні системи.

1.1.5. Функціонування конкурентного ринку.

ЗМ 1.2. Теоретичні основи мікроекономіки)

Базові навчальні елементи

1.2.1. Попит, споживчий вибір, витрати та пропозиція.

1.2.2. Фірма та форми конкуренції.

1.2.3. Структура бізнесу, регулювання та дерегулювання.

1.2.4. Факторні ринки та розподіл прибутку.

ЗМ 1.3. Вступ у макроекономіку

Базові навчальні елементи

1.3.1. Основи державного сектора.

1.3.2. Національний прибуток. Сукупні затрати.

1.3.3. Макроекономічні проблеми інфляції та безробіття.

1.3.4. Попит, пропозиція, ціновий рівень, фінансова політика.

1.3.5. Гроші, грошовий обіг і грошова політика.

1.3.6. Світова економіка та економічне зростання.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання (за рівнями сформованості)	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
1	2	3
Репродуктивний рівень Аналізувати у загальних рисах основні економічні події в своїй країні та за її межами, знаходити й використовувати інформацію, необхідну для орієнтування в основних поточних проблемах економіки	Виробнича	Проектувальна

1	2	3
Алгоритмичний рівень Знати необхідність макропропорцій та їх особливості, ситуації на макроекономічному рівні, сутність фіскальної та грошово-кредитної, соціальної та інвестиційної політики.	Соціально-побутова	Проектувальна, організаційна
Евристичний рівень Науково аналізувати соціальні проблеми та процеси. Володіти знаннями основ виробничих відносин та принципами управління з урахуванням технічних, фінансових та людських чинників.	Соціально-побутова	Проектувальна, організаційна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Економічна теорія: політекономія / За ред. В.Д. Базилевича – К.: Знання-Прес, 2009. – 719 с.
2. Зазимко А.З. Політична економія: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2006. – 358 с.
3. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / Г.Н.Климко та ін. – К.: Знання-Прес, 2008. – 615 с.
4. Перехідна економіка: Підручник /За ред. В.М.Гейця. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Мета: набуття майбутніми фахівцями глибоких економічних знань, формування у них нового економічного мислення, адекватного ринковим відносинам; формування навичок аналізувати реальні економічні процеси і приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Предмет: основоположні економічні категорії, економічні закони та принципи функціонування економічних систем; економічні відносини, господарчі механізми та дії людей, спрямовані на ефективне господарювання в умовах обмежених економічних і природних ресурсів; особливості ринкових

перетворень економіки України; сучасні процеси глобалізації економічного життя людства.

Змістові модулі: загальні основи економічного розвитку; теоретичні основи мікроекономіки; вступ у макроекономіку.

THE ECONOMIC THEORY

The purpose: reception by the future experts of deep economic knowledge, formation at them the new economic thinking adequate to market relations; formation of skills to analyze real economic processes and to make of the decision in occasion of the economic problems connected with their future practical activities.

Subject: basic economic categories, economic laws and principles of functioning of economic systems; economic relations, economic mechanisms and the actions of the people directed on effective managing in conditions limited economic and natural resources; features of market transformations of economy of Ukraine; modern processes of globalization of an economic life of people.

Modules of contents: the general bases of economic development; theoretical bases of microeconomics; introduction in macroeconomic.

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ

Цель: получение будущими специалистами глубоких экономических знаний, формирование у них нового экономического мышления, адекватного рыночным отношениям; формирование навыков анализировать реальные экономические процессы и принимать решения по поводу экономических проблем, связанных с их будущей практической деятельностью.

Предмет: основополагающие экономические категории, экономические законы и принципы функционирования экономических систем; экономические отношения, хозяйственные механизмы и действия людей, направленные на эффективное хозяйствование в условиях ограниченных экономических и природных ресурсов; особенности рыночных преобразований экономики Украины; современные процессы глобализации экономической жизни

Модули содержания: общие основы экономического развития, теоретические основы микроэкономики, введение в макроэкономику.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни й розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

2.1.1. Структура навчальної дисципліни

Призначення: підготовка бакалавра	Напря́м, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів , відповідно ECTS – 3,0 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 108	Напря́м підготовки – 6.050702 Електромеханіка Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр	Нормативна Рік підготовки – третій Семестр – шостий Аудиторні заняття: Лекції – 6 Практичні – 4 Самостійна робота – 98 Від підсумкового контролю – залік
Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 9% до 91%		

2.1.2. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямами та видами навчальної роботи

(за робочими навчальними планами заочної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/ /годин	Семестр (и)	Години								Екзамен (семестр)	Заліки (семестр)
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр.роб	КП/КР	РГР		
6.050702 ЕТ	3,0/ 1078	6	10	6	4	-	98	15	-	-	-	6

2.2. Зміст дисципліни

2.2.1. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ **(3,0 / 108)**
(кількість

кредитів/годин)

ЗМ 1.1. Загальні основи економічного розвитку **(0,5 / 18)**

Тема 1.1.1. Предмет економічної науки

Предмет і функції економічної теорії. Становлення та основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Основні питання економічної теорії. Об'єкт вивчення та функції економічної теорії.

Тема 1.1.2. Основи економічного аналізу. Основні економічні школи

Методи економічної теорії, економічні закони та категорії. Позитивний та нормативний аналіз. Рівні аналізу економіки. Макроекономіка. Мікроекономіка. Основні економічні школи і течії. Економічна думка в Україні.

Тема 1.1.3. Основи обміну.

Економічні потреби: сутність та класифікація. Закон зростання потреб. Економічні потреби, етапи їх розвитку. Класифікація економічних потреб за суб'єктами, за характером виникнення, за засобом задоволення, за ступенем реалізації, за участю у відтворювальному процесі, за пріоритетами (за Маслоу), за можливістю задоволення. Аналіз дії закон зростання потреб. Економічні інтереси: сутність, основні види. Об'єкти і суб'єкти економічних інтересів. Класифікація економічних інтересів за суб'єктами, за об'єктами, за отупінню усвідомлення, за засобами реалізації, за ознакою часу. Взаємодія економічних потреб та інтересів.

Процес суспільного виробництва, його фази. Суспільне виробництво, його фази, загальні риси. Матеріальне виробництво. Нематеріальне виробництво. Галузева структура суспільного виробництва. Фактори виробництва, їх взаємодія. Особистий фактор виробництва. Уречевлені фактори виробництва. Економічна ефективність суспільного виробництва, її показники. Продуктивність праці. Фондовіддача, фондоемність. Матеріаловіддача, матеріалоемність. Інтегрований показник економічної ефективності. Соціальна ефективність суспільного виробництва, її показники.

Тема 1.1.4. Основні поняття власності. Порівняльні економічні системи.

Економічна система: поняття, основні її типи. Поняття „економічна система”, її основні властивості. Структурні елементи: продуктивні сили, виробничі відносини, господарський механізм. Основні типи економічних систем. Особливості переходу від директивно-планової до ринкової економіки. Формування економічної системи України. Суперечливий характер процесу системної трансформації. Шляхи трансформації. Трансформаційний характер української економіки. Власність як економічна категорія. Типи, форми та види власності. Власність як економічна категорія. Власність як юридична категорія. Суб'єкти і об'єкти власності. Вертикально-історичний підхід до класифікації власності. Горизонтально-структурний підхід до класифікації власності. Типи, форми, види власності. Відносини власності в Україні. Аналіз закону України „Про власність». Сучасні тенденції у відносинах власності.

Тема 1.1.5. Функціонування конкурентного ринку.

Форми суспільного виробництва: натуральне і товарне виробництво, їх розвиток, поєднання, взаємодоповненість. Еволюція товарного виробництва, сутність та основні ознаки. Економічні умови товарного виробництва. Суспільний поділ праці як загальна економічна основа виробництва. Товар і його властивості. Вартість товару. Закон вартості. Ціна як інструмент збалансування споживної вартості товару. Виникнення, суть і функції грошей. Сутність і функції ринку. Суб'єкти та об'єкти ринку. Елементи ринкового механізму. Структура ринкової економіки. Конкуренція, її значення і ф.

Тема 1.2.1. Попит, споживчий вибір, витрати та пропозиція

Попит: поняття, крива, закон, фактори. Еластичність попиту, її ступені та коефіцієнти. Закон попиту, функція попиту, крива попиту. Зміна попиту і зміна обсягу попиту. Цінові і нецінові фактори попиту (економічний, алгебраїчний, графічний аналіз). Особливості взаємовпливу цін взаємозв'язаних товарів. Методичні підходи до обчислення показника еластичності. Діапазон числових значень коефіцієнта прямої цінової еластичності попиту. Ступені цінової еластичності попиту. Чинники цінової еластичності попиту, особливості їх впливу. Суть абсолютно еластичного і абсолютно нееластичного попиту. Взаємозв'язок між ціною і валовим виторгом за різної еластичності. Сутність коефіцієнту еластичності попиту за доходом, параметри його значень для „нормальних” і „неякісних” товарів. Кількісні параметри еластичності для взаємозамінних і взаємодоповнювальних товарів. Практичне використання концепції „перехресної” еластичності попиту для обґрунтування цінової політики продавців (виробників) взаємозв'язаних товарів. Пропозиція: поняття, крива, закон, фактори. Еластичність пропозиції, її фактори та коефіцієнти. Функція пропозиції, крива пропозиції. Зміна пропозиції і зміна обсягу пропозиції. Цінові і нецінові детермінанти пропозиції (економічний, алгебраїчний, графічний аналіз). Методика обчислення рівня еластичності пропозиції. Фактори, що впливають на еластичність пропозиції. Перехресна еластичність пропозиції та її вплив на стратегію товаровиробника. Ринкова рівновага, проблеми її сталості. Взаємодія попиту й пропозиції. Поняття рівноваги, надлишку, дефіциту. Ринкова ціна і ціна рівноваги, обсяг рівноваги. Механізм встановлення ринкової рівноваги (павутиноподібна модель). Вплив зміни попиту та пропозиції на рівновагу, взаємодія змін попиту і пропозиції. Вплив податків і дотацій на ринкову рівновагу. Взаємозв'язок потреб і споживання. Домогосподарства як сфера споживання. Свобода вибору і суверенітет споживача. Сутність суверенітету споживача, його умови. Мотиви та результати обмеження свободи вибору споживача. Зв'язок „споживач – виробник”. Корисність: гранична та загальна, їх графіки. Закон спадної граничної корисності. Поняття корисність, її особливості та спосіб досягнення. Сукупна та гранична корисність, їх графічний аналіз. Корисність, її види та шкала. Гранична корисність, її графік. Скупна корисність: визначення, графік. Взаємозв'язок сукупної і граничної корисності. Закон спадної граничної корисності. Раціональний споживчий вибір, підходи до його визначення. Припущення в теорії споживання. Кардиналістська (кількісна) модель оптимізації споживчого вибору. Аксиоми ординалістської теорії корисності. Функція корисності, її модифікації. Криві байдужості як спеціальний інструментарій мікроекономічного аналізу. Бюджетне обмеження і можливості споживача. Бюджетна лінія, її рівняння і графічна побудова. Рівновага споживача за ординалістською концепцією. Реакція споживача на зміни його доходу і цін. Ефект доходу та ефект заміщення. Парадокс Гіффена. Ринковий попит, його формування. Ринковий попит як сума індивідуальних (означення, побудова графіку).

Тема 1.2.2. Фірма та форми конкуренції.

Виробнича функція, її ізокванта та ізокошта. Поняття і параметри виробничої функції. Властивості виробничої функції. Правило спадної віддачі (продуктивності) змінного фактору виробництва. Крива однакового продукту (виробничої байдужості) – ізокошта, її властивості. Карта ізоквант. Умови комбінації (заміщення) факторів. Лінія однакових витрат – ізокошта Карта ізокошт. Оптимум товаровиробника. Витрати виробництва: сутність, класифікація та графічний аналіз. Витрати виробництва, економічний та бухгалтерський підходи до визначення. Альтернативні витрати та їхній склад. Короткострокові витрати, їх графічний, алгебраїчний та вербальний аналіз. Закон неминучого зростання граничних витрат. Постійні та змінні Витрати, їх графіки. Сукупні, середні та граничні витрати (економічний, аналітичний, графічний аналіз). Закон неминучого зростання граничних витрат (зниження доходності). Довгострокові витрати. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства. Прибуток, норма прибутку та фактори, що впливають на їх величини. Визначення прибутку, його форми. Економічний прибуток. Бухгалтерський прибуток. Нормальний прибуток. Монопольний прибуток. Норма прибутку. Маса прибутку. Функції прибутку. 4. Сутність, види і функції цін. Ціна як економічна категорія. Оптова ціна. Роздрібна ціна. Рівноважна ціна. Монопольна ціна. Функції цін. Теорія ринкових структур. Кількісні методи оцінки ринкових структур. Загальна характеристика основних типів ринкових структур. Визначення поняття „ринкова структура”. Розуміння понять: „однорідність продукції”, „легкість входу”, „легкість виходу”, „значна доля”, „рівний доступ до інформації”. Порогова доля ринку. Індекс Лернера. Індекс Херфіндаля – Хіршмана (H-індекс). Індекс Лінда. Проблема визначення кордонів ринку. Конкуренція: зміст, види і форми. Конкуренція як складова ринкового механізму. Основне завдання конкуренції. Умови конкуренції. Функції конкуренції. Досконала й недосконала конкуренція. Монополія, особливості функціонування. Модель „чистої” монополії та її основні ознаки. Характеристика ринку чистої монополії. Одночасний вибір монополістом ціни та обсягу виробництва. Вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту. Правило максимізації прибутку. Цінова дискримінація: поняття, умови, різновиди. Економічні наслідки монополізму. олігополія і монополістична конкуренція.

Тема 1.2.3. Структура бізнесу, регулювання та дерегулювання.

Форми організації підприємств. Зміст, функції та роль управління в розвитку економіки. Поняття менеджменту та маркетингу. Регулюючі функції уряду. Регулювання соціальних відношень. Механізм регулювання та складові його елементи. Об’єкти та суб’єкти регулювання, цілі, методи і форми. Механізм ринкових перетворень.

Тема 1.2.4. Факторні ринки та розподіл прибутку.

Ринок факторів виробництва і розподіл доходів. Домогосподарства як постачальники ресурсів виробництва. Ринки факторів виробництва. Функції ринків ресурсів в економіці. Утворення похідного попиту. Попит на товари та попит на фактори виробництва. Ринки факторів виробництва, їх функції в

економіці. Ціноутворення на ринку ресурсів. Праця як фактор виробництва, її мобільність. Ринок капіталу. Ринок природних ресурсів.

ЗМ 1.3. Вступ у макроекономіку

(1,5 / 54)

Тема 1.3.1. Основи державного сектора.

Держава в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу в умовах змішаної економіки. Відносини держави з іншими суб'єктами економічного кругообігу. Вплив держави на економічний кругообіг. Держава як господарюючий і регулюючий суб'єкт ринкової економіки. Державний сектор ринкового господарства. Об'єкти державної власності. Суспільні блага та ефективність. Споживчі властивості суспільних благ: Загальнодоступність, неконкурентність, невиключеність. Проблеми регулювання виробництва і споживання суспільних благ. Зовнішні ефекти та зовнішні витрати. Негативні та позитивні зовнішні ефекти. Негативні зовнішні ефекти, їх види. Види позитивних екстерналій. Методи державного регулювання зовнішніх ефектів. Критерії віднесення об'єкта к державному сектору.

Тема 1.3.2. Національний прибуток. Сукупні затрати.

Система національних рахунків. Методика розрахунку основних макроекономічних показників. Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні макроекономічні показники. Валовий випуск та валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Валовий національний дохід та валовий національний дохід наявний. Макроекономічні показники на чистій основі. Номінальний та реальний ВВП. Поточні та постійні ціни. Індекс цін (дефлятор ВВП). Інфлювання та дефлювання ВВП. Визначення зміни реального ВВП при стабільних цінах та в умовах інфляції. Сутність показника чистий економічний добробут.

Тема 1.3.3. Макроекономічні проблеми інфляції та безробіття.

Циклічний характер розвитку економіки. Економічний цикл та його фази. Циклічність як форма економічного розвитку. Сутність та структура економічного циклу. Види економічних циклів. Індикатори циклічних коливань. Зайнятість, її форми. Безробіття: види, показники та соціально-економічні наслідки. Зайнятість і безробіття. Неповна зайнятість та рівень безробіття. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Повна зайнятість, природне безробіття та потенційний ВВП. Закон Оукена та втрати економіки від циклічного безробіття. Інфляція: сутність, причини, види, вимір та соціально-економічні наслідки. Інфляція та її наслідки. Темп інфляції та його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів. Інфляція попиту та інфляція витрат, очікувана та неочікувана інфляція. Стагфляція. Основні соціально-економічні наслідки інфляції. Криві Філіпса і Фелпса.

Тема 1.3.4. Попит, пропозиція, ціновий рівень, фіскальна політика.

Сукупний попит: поняття та регулювання. Сукупний попит. Сутність сукупного попиту та його відмінність від однотоварного попиту. Крива сукупного попиту. Цінові чинники сукупного попиту. Нецінові чинники сукупного попиту та

вплив їх на його криву. Сукупна пропозиція та її динаміка. Сукупна пропозиція. Сутність сукупної пропозиції. Класична модель сукупної пропозиції і виробнича функція. Крива сукупної пропозиції в довгостроковому періоді. Кейнсіанська модель сукупної пропозиції. Крива сукупної пропозиції в короткостроковому періоді. Зміна цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової кривої сукупної пропозиції. Нецінові чинники сукупної пропозиції. Макроекономічна рівновага в моделі „AD – AS”. Сукупний попит — сукупна пропозиція як модель економічної рівноваги. Довгострокова та короткострокова рівновага. Фіскальна політика та її види. Дискреційна фіскальна політика. Стимулювальна та стримувальна фіскальна політика. Мультиплікатор податків. Мультиплікативний вплив державних закупівель і чистих податків на реальний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Автоматична фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Стабілізаційний вплив на економіку автоматичної фіскальної політики в умовах падіння та зростання виробництва. Крива Лаффера про залежність між податковими ставками і податковими надходженнями до бюджету. Державний бюджет, його структура та види. Бюджетний дефіцит і державний борг. Фіскальна політика та державний бюджет. Вплив фіскальної політики та циклічних коливань на державний бюджет. Фактичне, потенційне та циклічне бюджетне сальдо. Оцінка бюджетної політики в умовах повної та неповної зайнятості. Суперечність між стабілізаційною та бюджетною функціями фіскальної політики. Концепції збалансування державного бюджету. Джерела дефіцитного фінансування. Державний борг та ефекти витіснення. Емісійне фінансування бюджетного дефіциту та його наслідки.

Тема 1.3.5. Гроші, грошовий обіг і грошова політика.

Грошово-кредитна політика держави, її види. Грошовий ринок: попит на гроші, пропозиція грошей. Механізм функціонування грошового ринку. Грошова пропозиція та грошові агрегати. Графік грошової пропозиції. Попит на гроші для угод, попит на гроші як активи та їх графічна інтерпретація. Модель грошового ринку. Порушення та відновлення рівноваги на грошовому ринку. Грошова пропозиція з урахуванням депозитних та готівкових грошей. Грошова база, грошовий мультиплікатор і грошова пропозиція. Грошово-кредитне регулювання економіки. Монетаристська теорія як теоретична база монетарної політики. Економічне зростання та його чинники. Фактори економічного зростання. Виробнича функція. Трансформація виробничих факторів у продукт. Економічне зростання на основі моделі AD—AS і кривої виробничих можливостей. Модель економічного зростання Солоу.

Тема 1.3.6. Світова економіка та економічне зростання

Зовнішньоекономічні зв'язки. Платіжний баланс країни, його структура. Теорії торгівлі. Види зовнішньоекономічної політики. Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП. Економічна рівновага в умовах відкритої економіки. Валютний курс. Форми котирування валютного курсу. Види валютного курсу залежно від режиму його формування. Односторонній та багатосторонній валютний курс, номінальний та реальний валютний курс. Паритет купівельної спроможності. Попит і пропозиція як чинники валютного курсу. Зв'язок валютного курсу з

платіжним балансом. Платіжний баланс. Рахунок поточних операцій та його складові. Рахунок капітальних операцій та його зміст. Сутність та роль автономної статті «Помилки та упущення». Резервні активи як регулююча стаття платіжного балансу. Модель платіжного балансу.

2.2.2. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
Модуль1: «Економічна теорія»	3,0 / 108	6	4	-	98
ЗМ 1.1. Загальні основи економічного розвитку	0,5 / 18	1	1	-	16
ЗМ 1.2. Теоретичні основи мікроекономіки)	1,0 / 36	2	1	-	33
ЗМ 1.3. Вступ у макроекономіку	1,5 / 54	3	2		49

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних та практичних. Найбільш складні теоретичні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення й закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

2.2.3. Лекційний курс (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за напрямами (шифр, аббревіатура)
	6.050702 ЕТ
ЗМ 1.1. Загальні основи економічного розвитку	1
1.1.1. Предмет економічної науки	-
1.1.2. Основи економічного аналізу. Основні економічні школи	0,25
1.1.3. Основи обміну	0,25
1.1.4. Основні поняття власності. Порівняльні економічні системи	0,25
1.1.5. Функціонування конкурентного ринку	0,25
ЗМ 1.2. Теоретичні основи мікроекономіки	2
1.2.1. Попит, споживчий вибір, витрати та пропозиція	0,5
1.2.2. Фірма та форми конкуренції	0,5
1.2.3. Структура бізнесу, регулювання та дерегулювання	0,5
1.2.4. Факторні ринки та розподіл прибутку	0,5
ЗМ 1.3. Вступ у макроекономіку	3
1.3.1. Основи державного сектора	0,5
1.3.2. Національний прибуток. Сукупні затрати	0,5
1.3.3. Макроекономічні проблеми інфляції та безробіття	0,5
1.3.4. Попит, пропозиція, ціновий рівень, фінансова політика	0,5
1.3.5. Гроші, грошовий обіг і грошова політика	0,5
1.3.6. Світова економіка та економічне зростання	0,5
Разом	6

2.2.4. Практичні (семінарські) заняття (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за напрямами (шифр, аббревіатура)
	6.050702 ЕТ
1	2
ЗМ 1.1. Загальні основи економічного розвитку	1
1.1.1. Предмет економічної науки	-

Продовження табл.

1	2
1.1.2. Основи економічного аналізу. Основні економічні школи	0,25
1.1.3. Основи обміну	0,25
1.1.4. Основні поняття власності. Порівняльні економічні системи	0,25
1.1.5. Функціонування конкурентного ринку	0,25
ЗМ 1.2. Теоретичні основи мікроекономіки	1
1.2.1. Попит, споживчий вибір, витрати та пропозиція	0,25
1.2.2. Фірма та форми конкуренції	0,25
1.2.3. Структура бізнесу, регулювання та дерегулювання	0,25
1.2.4. Факторні ринки та розподіл прибутку	0,25
ЗМ 1.3. Вступ у макроекономіку	2
1.3.1. Основи державного сектора	0,25
1.3.2. Національний прибуток. Сукупні затрати	0,25
1.3.3. Макроекономічні проблеми інфляції та безробіття	0,25
1.3.4. Попит, пропозиція, ціновий рівень, фінансова політика	0,25
1.3.5. Гроші, грошовий обіг і грошова політика	0,5
1.3.6. Світова економіка та економічне зростання	0,5
Разом	4

2.2.5. Самостійна навчальна робота студента

Самостійна навчальна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем.

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години	Форма звіту
1	2	3
ЗМ 1.1. Загальні основи економічного розвитку	16	
1. Огляд основної та додаткової літератури	2	Конспект
2. Вивчення понятійного апарату змістового модулю	2	Конспект
3. Самостійна підготовка питання: «Економічні аспекти енергозбереження»	3	Конспект
4. Узгодження теми, плану і літератури для написання контрольної роботи	5	Текст плану і огляд літератури

Продовження табл.

1	2	3
5. Розв'язання типових задач	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
6. Підготовка до поточного тестування	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
ЗМ 1.2. Теоретичні основи мікроекономіки	33	
1. Огляд основної та додаткової літератури	13	Конспект
2. Вивчення понятійного апарату змістового модулю	2	Конспект
3. Самостійна підготовка питань: «Маркетинг і менеджмент у сучасній діяльності підприємств»	5	Конспект
4. Написання контрольної роботи та подання на перевірку	7	Текст плану і огляд літератури
5. Розв'язання типових задач	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
6. Підготовка до поточного тестування	4	Відповіді у зошиті для практичних занять
ЗМ 1.3. Вступ у макроекономіку	49	
1. Огляд основної та додаткової літератури	12	Конспект
2. Вивчення понятійного апарату змістового модулю	2	Конспект
3. Самостійна підготовка питань «Сучасні макроекономічні теорії», «Кейнсіанська теорія макроекономічного регулювання», «Монетаристська теорія як теоретична база монетарної політики», «Концепції збалансування державного бюджету», «Зв'язок валютного курсу з платіжним балансом», «Сучасні макроекономічні проблеми України»	26	Конспект
4. Виправлення зауважень викладача і захист контрольної роботи	3	Текст плану і огляд літератури
5. Розв'язання типових задач	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
6. Підготовка до поточного тестування	4	Відповіді у зошиті для практичних занять
РАЗОМ	96	

2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

2.3.1. Види та засоби поточного контролю

Види контролю та їх стислий зміст		Обсяг у годинах	
		Денне навчання	Заочне навчання
1.	Тестування		1,0
2.	Виконання та захист контрольної роботи		15,0

2.3.2. Види та засоби підсумкового контролю

1. Залік за заліковими білетами, які включають два теоретичні питання, задачу і тести

2.3.2. Методи й критерії оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

- оцінювання роботи студента під час практичних занять;
- виконання контрольної роботи;
- поточне тестування;
- складання заліку.

Навчальним планом з дисципліни передбачено складання заліку. Для підсумкового оцінювання знань використовують двобальну національну шкалу («зараховано», «незараховано»).

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має метою перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання контрольної роботи.

Робота студентів на практичних заняттях оцінюється за 4-бальною системою. При оцінюванні виконання практичних завдань увага приділяється їх якості й самостійності.

Порядок і критерії оцінювання тестового контролю знань, навичок та вмінь студентів

Тестовий контроль знань, умінь і навичок студентів дозволяє ефективно й об'єктивно оцінювати успішність студентів. Критерії оцінювання тестових завдань залежать від їх типу.

Тестові завдання закритої форми

Тест-завдання закритої форми різняться за принципами побудови і відповідно мають і різні оцінювальні бали.

Прості альтернативні тест-завдання використовують для грубої перевірки правильності вибору або прийняття рішення у згорнутій формі й передбачають наявність двох варіантів організації відповіді типу „так - ні”; „правильно - неправильно” тощо. *Оцінюються 1 бал.*

Тест-завдання з простим множинним вибором за принципом класифікації використовують тоді, коли кількість можливих варіантів відповідей менше трьох, але відповідь більш складна, ніж відповідь типу „так-

ні”. Їх доцільно використовувати під час перевірки умінь вільно орієнтуватися у групі схожих понять, явищ, процесів тощо. *Оцінюються в 1 бал.*

Тестові завдання відкритого типу передбачають вільні відповіді. Вони не мають запропонованих варіантів відповідей і використовуються для виявлення знань термінів, визначень, понять тощо. За змістом тестові завдання відкритого типу являють собою твердження з невідомою змінною. *Оцінюються – в 1 бал - одне правильно вставлене слово, позначення, показник тощо.*

Проведення підсумкового контролю

Залік здійснюється у письмовій формі за заліковими білетами, що містять два теоретичні питання і тести. Залікові відповіді за білетами оцінюються за 2-бальною системою за національною шкалою

Оцінювання знань за 4-бальною системою за національною шкалою:

Оцінку „відмінно” ставлять, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих і основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка „добре”. Теоретичні запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичне завдання виконано взагалі правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка „задовільно (достатньо)”. Теоретичні питання розкрито неповністю, з суттєвими помилками. При виконанні практичного завдання студент припускається значної кількості помилок та зустрічається зі значними труднощами.

Оцінка „незадовільно”. Теоретичні питання нерозкриті. Студент не може виконати практичні завдання, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

2.4. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література	
1. Економічна теорія: політекономія / За ред. В.Д. Базилевича – К.: Знання-Прес, 2009. – 719 с.	1 – 3
2. Зазимко А.З. Політична економія: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2006. – 358 с.	1 – 3
3. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / Г.Н.Климко та ін. – К.: Знання-Прес, 2008. – 615 с.	1 – 3
4. Перехідна економіка: Підручник /За ред. В.М.Гейця. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.	1 – 3
2. Додаткові джерела	
1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 851с. – (Класичний університетський підручник)	1 – 3
2. Мікроекономіка: Підручник / за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2007. – 677с. – (Класичний університетський підручник).	1 – 3
3. Нуреев Р.М. Курс мікроекономіки: Учебник для вузов, -- 2-е изд., зим. – М.: Норма, 2005. – 560 с.	1 – 3
3. Методичне забезпечення	
1. Можайкіна Н.В., Москвіна А.О. Конспект лекцій з курсу «Економічна теорія» (для студентів 3 курсу всіх форм навчання напряму підготовки 6.050702 «Електромеханіка»). – Х.: ХНАМГ, 2010. – 169 с.	1 – 3
2. Плани практичних занять з дисципліни «Економічна теорія» (для студентів всіх форм навчання напряму підготовки 6.050702 «Електромеханіка»)	1 – 3
3. Матеріали для самостійної роботи з дисципліни «Економічна теорія» (для студентів 3 курсу всіх форм навчання напряму підготовки 6.050702 «Електромеханіка»)	1 – 3
4. Ресурси ІНТЕРНЕТ	
1. Державна комісія з цінних паперів і фондового ринку: http://www.ssmc.gov.ua	1 – 3
2. Державний комітет із статистики: http://www.ukrstat.gov.ua	1 – 3
3. Кабінет Міністрів України: http://www.kmu.gov.ua	1 – 3
4. Міністерство економіки: http://www.me.gov.ua	1 – 3
5. Міністерство фінансів: http://www.minfin.gov.ua	1 – 3
6. Національний банк України: http://www.bank.gov.ua	1 – 3
7. Світовий банк: http://www.worldbank.org.ru	1 – 3
8. Цифровий репозиторій ХНАМГ: http://eprints.kname.edu.ua	1 – 3

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та
робоча програма навчальної дисципліни **«Економічна теорія»**
(для студентів галузі знань 0507 – «Електротехніка та електромеханіка»
напряму 6.050702 – «Електромеханіка» заочної форми навчання)

Укладач: **ПУШКАР** Тетяна Андріївна

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Н. Ю. Гаврилiна*

План 2011, поз. 556 Р

Підп. до друку 07.12.2011 р.

Друк на ризографі

Тираж 15 пр.

Формат 60х84/16

Ум. друк. арк. 1,2

Зам. № 7949

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.